



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Solutiones adversariorum refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. III. Vtrum Transcendentia, &c. 121

rius quam aliud; ergo in ente vt sic dantur omnia inferiora, ex quo sequitur primo quod conceptus ille non sit simpliciter ab omni inferiori præcisus, siquidem includit in se omnia inferiora, nam si animal includeret rationale & irrationale in se non præscinderetur ab illis. Secundo sequitur oppositum ijs quæ dicunt aduersarij, nam in conceptu communi entis non cognoscitur formaliter multitudo entium: sed tantum vna & indivisibilis ratio entis in qua conveniunt illa multa, quia conceptus præcisus, vt iam dixi, est conceptus convenientiæ & non differentiæ, & est conceptus non actualis, sed solum potentialis distinctorum & inferiorum per vos: sed in illo conceptu sunt ens creatum, & increatum: ergo ille conceptus non est vnus indivisibiliter convenientiæ, nec potentialiter plures, sed potius actualiter multiplex, ac proinde non erit simpliciter præcisus, quod est contra vos.

SEBSECTIO I.

Solutiones Adversariorum refutantur.

Dices etiam in ente vt sic non detur dependentia ratione dependentiæ quæ datur in inferioribus, esse inæqualitatem participabilem ab illis cum ordine prioris & posterioris.

Sed contra primo, quia illa inæqualitas in participatione non provenit ex ipsa forma participata, sed ex subiectis participantibus illam: atqui inæqualitas in participatione quæ provenit ratione subiectorum participantium aliquam formam, non causat analogiam in ipsa forma: ergo inæqualitas in participatione entis non causat in illo analogiam. Minor constat ex supradictis, cuius exemplum manifestum est: animus rationalis, qui participatur inæqualiter ratione subiectorum in quibus est, scilicet ratione diversarum partium materiæ primæ, hoc est quod materia prima non est æqualiter disposita vt in illa exerceat animus rationalis omnes operationes, quas potest exercere, & ita potest dici, quod non participetur æqualiter quasi in actu secundo ab omnibus partibus materiæ, & hæc est inæqualitas participandi ex parte subiecti non tamen ex parte formæ, quia animus rationalis non potest non vniri cuicumque parti materiæ secundum omnem suam rationem formalem, hoc enim est impossibile, quia omnis forma quæ est omnino indivisibilis non potest ex parte sui formaliter inæqualiter participari, quia vt inæqualiter participaretur, necessarium esset quod daretur talis inæqualitas in ipsa forma, & per consequens diversitas maioris & minoris perfectionis, quia omnis inæqualitas in perfectione dicit diversitatem maioris & minoris perfectionis, sicut inæqualitas in quantitate dicit diversitatem maioris & minoris magnitudinis, v.g. Deus est inæqualis creaturæ imperfectione, & ideo necessario datur diversitas maioris & minoris perfectionis inter Deum & creaturas, vbi cumque enim datur omnimoda identitas, non potest esse inæqualitas, quia de ratione inæqualitatis est quod datur aliqua distinctio inter inæqualia: sed forma omnino indivisibilis nullam habet distinctionem in se formaliter, alias non esset indivisibilis: sed divisibilis, quia omnis distinctio vt talis dicit pluralitatem conceptus.

R. P. Ideph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

tuum in ipsa te in qua datur talis distinctio: ergo si forma est omnino indivisibilis non potest habere diversitatem, & per consequens nec inæqualitatem in se: ergo forma vel quasi forma, quæ est omnino indivisibilis in se, non potest quantum est ex se inæqualiter participari, alia autem est inæqualis participatio ex parte ipsius formæ, v.g. animus equi inæqualiter participatur ex parte sui à diversis partibus materiæ, quia ipse animus in se habet diversitatem maioris & minoris perfectionis, quatenus est divisibilis, vt probabilior fert opinio, cum autem rationes communes participentur à suis inferioribus tanquam formæ à subiectis, potest dari etiam inæqualitas in participatione rationis superioris, quæ inæqualitas potest esse, vel ex parte inferiorum & subiectorum participantium ipsam rationem communem, quia ipsæ rationes inferiores habent in se inæqualitatem & per consequens diversitatem, v.g. animal inæqualiter participatur ab homine & equo, ex parte rationum inferiorum, quatenus homo participat rationem animalis coniungendo illi perfectiorem differentiam, scilicet rationalitatem, equus autem imperfectiorem, scilicet inhiabilitatem, atque ideo animal perfectius est in homine quam in equo, quia habet perfectiorem differentiam sibi adiunctam in homine: sed hæc inæqualitas in participatione rationis superioris non constituit analogiam, quia tantum est diversitas physice inæqualitatis, vt inquirunt, id est ex parte inferiorum, alias nulla daretur ratio generica vniuersalis, quia omnis ratio generica ita petit participari, quia cum omnis generica ratio sit vniuersalis, & non dicat totam essentiam rei necessario debet dicere & respicere plures species, & per consequens debet petere inæqualitatem & diversitatem ex parte inferiorum, quod autem in ratione superiori scilicet animali detur talis aptitudo, vt inæqualiter participetur ex parte inferiorum, meo videri est evidens, quia omni actui correspondet necessario aliqua aptitudo vel potentia, sed datur actualis participatio inæqualis in animali ex parte inferiorum: ergo necessario datur aptitudo ad talem actualem participationem, sicut ex eo quod ratio generica actualiter contrahitur & participatur à differentijs specificis, datur necessario in illa aptitudo ad talem participationem per differentias specificas, quæ quia tales sunt, debent esse inæquales; species enim sunt sicut numeri qui omnes sunt inæquales, quod explicatur in ipsa definitione generis, scilicet est vnum aptum ad essendum in pluribus, &c. sed necessario datur actus inæqualis participationis ex parte inferiorum: ergo necessario datur aptitudo in ratione ipsa superiori, vt inæqualiter participetur ex parte inferiorum: ergo vel inæqualitas ex parte inferiorum in participatione alicuius rationis communis non tollit vniocationem, vel si illam tollit, nulla datur ratio generica communis, vel inæqualitas in participatione est ex parte rationis communis, v.g. sanum inæqualiter participatur ab animali, & medicina ex parte sui, quia datur in ipsa sanitate diversitas in se ipsa, & hæc inæqualitas in participatione rationis communis, vel quasi communis tollit omnino vniocationem: ergo inæqualitas in participatione quæ provenit ratione subiectorum participantium aliquam formam communem non causat analogiam.

Q. Maior

45 Maior prima, & præcipua probatur primo, quia inæqualitas in participatione, secundum adversarios provenit formaliter ratione dependentiæ: sed dependentia, & independentia proveniunt formaliter ex differentiis quæ sunt subiecta participantia rationem entis ut probatum est supra: ergo inæqualitas in participatione entis provenit ex subiectis participantibus illam.

Secundo, quoties aliqua forma est omnino indivisibilis & simplicissima in se si detur inæqualitas, vel diversitas in concieris participantibus illam formam, tota inæqualitas & diversitas provenit ex subiectis vel quasi subiectis participantibus illam formam, sed ratio entis est forma vel quasi forma omnino simplicissima, & indivisibilis in se: ergo tota inæqualitas in participatione illius provenit ex subiectis, & inferioribus participantibus illam. Maior constat ex supra nuper dictis, minor est evidens supposito quod ens sit simpliciter præcisum, quia si ens ut ens est, & in quantum distinguitur à suis inferioribus, & non includit illa non esset forma omnino indivisibilis, & simplicissima in se, & sine aliqua diversitate: ergo diceret aliquam diversitatem: ergo diceret differentias formaliter. Patet consequentia ultima, omnis diversitas provenit formaliter ratione differentiarum: ergo si ens diceret aliquam diversitatem in se diceret in se formaliter differentias, quia omnis conceptus vel dicit præcisè rationem convenientiæ, & sic dicit omnimodam identitatem, vel est conceptus differendi, & ille est differentia diversificans: ergo omnis ratio diversitatis provenit in conceptu communi à differentia: ergo si in conceptu communi datur aliqua diversitas necessario debet dari aliqua differentia causans talem diversitatem, quia quotiescumque datur effectus formalis alicuius formæ, necessario debet dari talis forma causans illum effectum formalem, sicut ex eo Concilia & Sancti Patres colligunt contra Hæreticos in Christo Domino esse animam rationalem, quia datur effectus formalis illius scilicet homo: ergo si in conceptu aliquo communi datur diversitas, necessario debet dari in illo causa illius diversitatis, sed causa diversitatis est differentia: ergo debet dari ibi differentia: ergo non erit conceptus simpliciter præcisus: ergo à contrario sensu; si ens ut sit est conceptus simpliciter præcisus, nullo modo debet dicere in se formaliter aliquam diversitatem; sed omnimodam identitatem, & unitatem, excludendo omnem inæqualitatem: ergo tota diversitas, & inæqualitas in participatione entis provenit ex differentiis, & inferioribus participantibus illud: Sed inæqualitas, quæ provenit ex differentiis non constituit analogiam: ergo inæqualitas in participatione entis non causat analogiam.

46 Contra secundo, illa inæqualitas non explicatur per hoc nomen *ens*, nec exprimitur per conceptum formalem illi respondentem: ergo nulla est solutio. Probatur antecedens, illa inæqualitas provenit formaliter ratione differentiarum, sed differentia non explicatur per hoc nomen *ens*, nec representantur per conceptum formalem illi respondentem: ergo inæqualitas non explicatur &c. Maior meo videri est evidens, inæqualitas provenit formaliter ratione dependentiæ, & independentiæ: sed dependentia, & independentia provenit formaliter à differentiis:

ergo æqualitas, & inæqualitas provenit formaliter à differentiis. Maior est Sententia Adversariorum quam impugnamus; minor est evidens, quia creatura non dependet à Deo ut est ens, ergo dependet à Deo ut est creatura: antecedens est evidens, si creatura dependeret à Deo in ratione entis ut est ens, etiam Deus dependeret; sed hoc est hæreticum: ergo creatura non dependet à Deo ut est ens. Probatur maior, quidquid convenit alicui conceptui communi essentialiter convenit omnibus contentis sub illo conceptu, ut patet ex principio illo evidenti, dici de omni & dici de nullo, sed enti ut ens est convenit dependentia, & Deus continetur sub illo tanquam inferior illius; ergo Deo conveniret dependentia, sicut ex eo quod enti ut sit, convenit habere esse reale, etiam convenit Deo; ergo ratio dependentiæ provenit formaliter à differentia creati, & non a ratione entis: sed differentia non importantur per hoc nomen ens, nec per conceptum formalem illi respondentem: ergo ens non est analogum. Probatur antecedens, & est minor præcipua primi syllogismi, differentia sunt creatum, & increatum, perfectas, & imperfectas: sed ista non importantur per nomen ens, nec per conceptum formalem illis respondentem: ergo differentia non importantur per nomen ens &c. Maior est evidens, quia illa sunt quæ contrahunt rationem entis; minor etiam est evidens, primo quia differentia importantur per distincta nomina, scilicet perfectas, & imperfectas, & per nomina concreta substantia, & accidens, & loquor de illis quatenus distinguuntur saltem expresse ab ipso ente, vel eo modo quo possunt distinguui: sed ista nomina distinguuntur à nomine ens, ut probavi *quæstione superiori*: ergo differentia non importantur per nomen ens, sed per nomina distincta. Secundo probatur eadem minor, per nomen ens tantum importatur quod essentialiter includit ipsum ens actu & formaliter saltem confuse, sed ipsum ens non includit actu, & formaliter etiam confuse differentias: ergo differentia non importantur per nomen ens. Probatur minor, si ens includeret actu, & formaliter differentias, non esset simpliciter præcisum ab illis, quia ideo homo non potest præcindi à rationali nec ab ente, quia homo includit actu, & formaliter, saltem confuse rationale, & ens: sed ens est simpliciter præcisum, ut supponimus: ergo non includit actu & formaliter differentias: ergo differentia non importantur per nomen ens: ergo ens non est analogum. Patet ultimo, nomen analogum est quod se ipso formaliter significat conceptum partim eundem & partim diversum: sed nomen ens non significat talem conceptum: ergo non est analogum. Probatur minor, ens significat conceptum obiectivum entis præcisum sine differentiis, sed conceptus præcisus entis sine differentiis non est partim idem, & partim diversus, ut probatum est: ergo ens non significat conceptum partim eundem, & partim diversum: ergo quantum est ex se & ex sua parte non est inæqualiter participabile à suis inferioribus.

Quod sic demonstro, quia quotiescumque alicui repugnat aliquis actus, repugnat aptitudo ad talem actum: sed enti repugnat actus inæqualis participationis ex se, & ex parte sui: ergo repugnat aptitudo ad talem actum. Maior est evidens, præcipue si talis repugnancia sit respectu

Quæst. III. Vtrum Transcendentia, &c. 123

Qua alicuius rationis superioris; nam ideo repugnat bruto ut sic, aptitudo ad ratiocinandum, quia illi repugnat actus ratiocinandi, & ratio est, quia omnis potentia & aptitudo ut talis essentialiter est in ordine ad actum. Minor etiam est evidens, quia quoties aliqua forma, ut iam dixi, est simplicissima, & indivisibilis repugnat, quod ex parte sui participetur actu inæqualiter: sed ens est forma simplicissima ut probatum est: ergo repugnat quod participetur actu inæqualiter ex parte sui: ergo non habet aptitudinem, ut participetur inæqualiter ex parte sui: ergo tota inæqualis participatio provenit illi ex parte differentiarum, & subiectorum participantium illud.

⁴⁸ Dices quod in conceptu ipso formali præscindente rationem entis datur inæqualitas, quatenus illam rationem primo, & per se præscindit à substantia, in qua est primo, & per se, & secundario præscindit illam ab accidente in qua est secundario, & per accedens.

⁴⁹ Sed contra primo tota inæqualitas conceptus formalis sumitur ex inæqualitate conceptus obiectivi: sed conceptus obiectivus entis, ut probatum est, nullam dicit inæqualitatem: ergo nec conceptus formalis illum præscindens; maior est evidens, quia ille conceptus formalis est indivisibilis realiter: ergo in se nullam potest habere inæqualitatem, quia inæqualitas dicit distinctionem realem extremorum inæqualium: ergo conceptus formalis cum sit vnus, & indivisibilis realiter in se nullam dicit inæqualitatem, unde totam dicit ex parte obiecti. Minor præcipua est iam probata, consequentia legitime inferitur. Secundo tota illa inæqualitas provenit ratione maioris, & minoris perfectionis, quæ est in independentia, & dependentia: sed conceptus formalis præscindens conceptum obiectivum entis nullo modo importat dependentiam, & independentiam cum non repræsentet illam; sed solum rationem entis abstractam ab illa: ergo conceptus formalis entis nullam dicit inæqualitatem.

SVBSECTIO II.

Secunda ratio principalis ponitur.

⁵⁰ Via illa non est ratio formalis alicuius effectus, quia posita non datur ille, sed posita dependentia inter duo non datur analogia in ratione superiori respectu illorum, nec destruitur univocatio in illa: ergo dependentia non est ratio formalis constituendi analogum. Maior est evidens, nam si posita albedine in subiecto non sequeretur album, albedo non esset ratio formalis constituendi illud, & ideo colligimus evidenter calorem non esse formalem rationem constituendi album: quia posito calore sapissime non resultat illud. Minor præcipua sic probatur, quia inter verbum mentis quod est propria & vera qualitas, & inter intellectum datur omne genus dependentiæ, per quod verbum mentis dependet à potentia intellectiva: sed nihilominus ratio qualitatis ut sic non est analogia respectu intellectus, & verbum mentis, sed potius est univoca: ergo posita dependentia inter duo non datur analogia in ratione superiori: illorum maior sic probatur, quia verbum mentis primo dependet necessario ab intellectu in genere causæ efficientis, quia ab illo necessario producit, quia est actus

R.P. Ildeph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

vitalis & intellectio, atqui actus vitalis qui est intellectio necessario dependet ab intellectu in genere causæ efficientis: ergo verbum mentis dependet in genere causæ efficientis ab illo. Deinde dependet etiam ab intellectu ut à fine, quia verbum mentis ordinatur ad perficiendum intellectum, item dependet in genere causæ materialis, quia recipitur in ipso; verbum enim mentis non potest in alio subiecto præter intellectum subiectari, quia est actus vitalis, qui ex eo quod talis sit petit fluere à potentia vitali & recipi in ipsa, sicut habitus scientiæ non potest subiectari nisi in intellectu: ergo inter actum vitalem seu verbum mentis & intellectum datur omne genus dependentiæ.

Dices solam dependentiam essentialiam tollere univocationem non autem dependentiam con naturalem ut est quæ reperitur inter Patrem, & Filium.

Sed contra, quia dependentia, quæ datur inter actum vitalem habitum scientiæ, & potentiam, est essentialis: sed nihilominus non sufficit ad analogiam; ergo nulla dependentia sive sit essentialis &c. Maior sic probatur, illa est dependentia essentialis sine qua non potest esse illud quod dependet (ut ipsi adversarii fatentur) & quam petit essentialiter in aptitudine ex vi suæ definitionis; nam ideo dependentia quam habet accedens à substantia est essentialis illi, quia sine actuali non potest esse naturaliter, & illam aptitudinem dicit ex vi suæ definitionis, nam accedens est quod petit ex sua essentia dependere à substantia aptitudinaliter, sive per inhaerentiam sive per adhaerentiam, sed actus vitalis non potest esse naturaliter sine influxu actuali potentiæ vitalis & essentialiter petit aptitudine ex sua natura profluere à principio vitali & recipi aptitudinaliter in illo: ergo tam essentialiter dependet actus vitalis à potentia vitali, sicut & accedens à substantia; distinguitur enim dependentia actus vitalis à dependentia quam habet homo ab alio homine, nam homo non petit ex sua essentia, v. g. Petrus oriri à Ioanne, quia naturaliter poterat oriri à Petro vel poterat oriri immediate à Deo solum, ut Adam sine aliquo miraculo, quod aliter evenit in actu vitali.

⁵² Respondent aliqui rationem qualitatis esse univocam, eo quod ipsa potentia à qua pendet actus vitalis pendet à substantia; idque in eodem genere causæ materialis, in quo actus ipse à potentia pendebat, quod tamen non ita est in substantia & accidenti; nam hoc pendet à substantia in genere causæ materialis, hæc vero à Deo in genere causæ efficientis, & hanc assignant tanquam rationem à priori.

⁵³ Sed contra primo, quia sententia adversarium erat, dependentiam veram essentialiam esse rationem constituendi analogiam, sed licet potentia vitalis dependeat à substantia, non obest hæc dependentia dependentiæ verbi mentis ab intellectu; nam licet intellectus dependeat essentialiter ab anima non definit esse essentialis dependentia quam habet actus vitalis à potentia vitali: unde manebit ratio formalis analogiæ inter verbum mentis & intellectum. Patet evidenter, quia ubi datur ratio formalis alicuius effectus, datur effectus talis rationis formalis; sed tota ratio formalis analogiæ per vos est dependentia unius ab alio: ergo data dependentia unius ab alio datur analogia, sed etiam si detur dependentia intel-

Q 2 Aus